

Oponentní posudek disertační práce -

Klára Mezihoráková, Architektura středověkých kostelů

dominikánek v českých zemích v kontextu střední Evropy, Olomouc

**2011. 215 str. textu, 133 obr. příloh + CD ROM, anglické a české
resumé.**

Přehledná, logicky strukturovaná a velmi dobře napsaná práce je v podstatě prvním souhrnným zpracováním chrámové architektury dominikánek v českých zemích. Po úvodních kapitolách výstižně charakterizujících počátky ženské větve dominikánského řádu v rámci nejméně střední Evropy, jejich vztah k řádu a fundátorům, přechází k specifickým otázkám již ryze uměnovědným ve smyslu poznání chrámové architektury na území Čech a Moravy. Za velmi zdařilou a instruktivní považuji zvláště podkapitulu *Klášterní kostely dominikánek z hlediska jejich půdorysného utváření (IV.2.)*, kde je uvedena a rozpracována řada typologických analogií a komparací s příbuznými stavbami zvláště na území Německa a Rakouska, tedy v zemích kde ženská větev dominikánek byla podstatně více exponována než na našem území. Jisté specifikum českých konventů na rozdíl od většiny evropských, nachází ve faktu, že fundace staveb nepodmiňovala podpora panovníka, většinou přímo krále, ale spíše jednotlivé šlechtické rody.

Těžištěm práce je pak zasvěcený a detailní rozbor dvou, do dnešní doby zachovaných, původně klášterních kostelů (z někdejších nejméně pěti až devíti) – v Olomouci (kostel sv. Kateřiny) a v Praze na Starém Městě (kostel sv. Anny). Rozbor obou objektů je opět důsledně strukturován do schématu – dosavadní literatura – dějiny kláštera – detailní a výsostně odborný popis stavby a výstižná charakteristika stavebně historického vývoje. Zvláště v případě pražského kostela využila autorka bohatý

materiál, včetně exaktních, ryze technických aspektů jako je dendrologická analýza krovů nebo petrografický rozbor použitého kamene, vyplývající z nedávného široce koncipovaného restaurátorského průzkumu objektu. Ostatně podobně jako v případě olomouckého kostela maximálně využila všechny výsledky poměrně širokého repertoáru předcházejících průzkumů pro výstižnou interpretaci stavebně historického vývoje, včetně zpřesnění a přehodnocení některých starších názorů.

Podobně za zvláště přínosnou považuji kapitolu *Specifické funkční úpravy chrámových interiérů*, v podstatě úspěšnou rekonstrukci řešení interiérového rozvrhu kostela, podmíněného přísnou klausurou dominikánek a vyžadující řadu stavebních opatření a úprav, které se ovšem do dnešní doby buď nezachovaly vůbec nebo jen v náznaku. U velmi přehledně koncipované práce je třeba ocenit kultivovaný, odborný a přitom čtivý jazyk, nespornou akribii zpracování a vhodný výběr ilustračního materiálu. Mimochodem – v poměrně rozsáhlém textu a v poznámkovém aparátu s množstvím citací a odkazů v latině, němčině nebo staročeštině jsem nenašel žádný překlep nebo prohřešek při transkripci textů.

Předložená práce Mgr. Kláry Mezihorákové, jak se domnívám, zcela naplnila své tematické vymezení a je zpracována s nespornou vědeckou akribií. Výrazným způsobem zhodnotila dosud méně známý fenomén architektonické koncepce středověkých kostelů dominikánek na našem území. Svým širokým záběrem, více než důvěrnou znalostí problematiky a objektivním hodnocením při zachování kritického nadhledu splňuje po všech stránkách nároky na dizertační práci a jednoznačně ji doporučuji jako podklad pro obhajobu.

2011-11-03

Prof. PhDr. Milan Togner